

Jana Bobošíková: Neoficiální, nezákonní cenzura vytlačila svobodu slova

- CZ24 News | 11. dubna 2022

ČESKO: „*Za posledních pět let z veřejného prostoru vysublimovala pluralita názorů. Byla vytlačena cenzurou, která dělí lidi, názory, firmy i organizace na pohodlné a nepohodlné,*“ říká prezidentka institutu Svobody a demokracie, bývalá europoslankyně a televizní moderátorka Jana Bobošíková. Pro ParlamentníListy.cz rovněž ohodnotila, jak si vedou česká média v informování o válečném konfliktu na Ukrajině, a zavzpomínala, jak se to v médiích dělalo dříve.

Na Ukrajině je válka. Říká se, že prvním, kdo ve válce umírá, je pravda. Platí toto staré přísloví i tentokrát? Obávám se, že platí. A také bohužel umírá svoboda slova.

K té se za chvíli dostaneme. Jak se českým médiím daří informovat o konfliktu? Nabízejí dostatek různorodých pohledů na věc?

Podle mého názoru se informovanost o konfliktu vyvíjí v čase. Zpočátku česká média informovala velmi jednostranně a nevyváženě. Ovšem spolu s prodlužováním konfliktu se začaly alespoň objevovat i jiné názory, pohledy a informace.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Kde tedy vidíte hlavní chyby?

Média nekriticky převzala vládní a bruselský narativ. Zda byly důvodem tohoto postupu výhrůžky ze strany nejvyššího státního zástupce, politické preference majitelů a redaktorů médií nebo jen strach a autocenzura, nevím. Záměrně jsem poukázala na to, že umírá svoboda slova.

Považuji za naprosto nepřijatelné, že někteří politici peskovali Českou televizi za to, že odvysílala projev Vladimira Putina. Znamená to, že chtějí, aby v médiích převládla propaganda, namísto toho, aby média byla svobodným prostorem pro vytváření názorů. A tlačit na média tímto směrem s použitím mocenských pák považuji za selhání demokracie.

Sama máte v médiích bohatou zkušenost, pracovala jste pro Českou televizi, Český rozhlas, Hospodářské noviny i televizi NOVA. Jaké rozdíly vnímáte v informování médií o válečných konfliktech v době tehdejší a nyní?

Rozdíl je jasný. V předchozích konfliktech zněly kromě hlasů schvalujících vojenskou intervenci také hlasy, které byly proti. Média jednostranně nepřebírala hlavní mocenský narativ, ale dávala prostor i kritickým hlasům. Například krátce po zahájení bombardování Jugoslávie byla česká politická scéna

ostře rozdělena mezi prezidenta Václava Havla, KDU-ČSL a Unii svobody, kteří bombardování schvalovali, zdrženlivou Klausovu ODS a ČSSD a KSČM, které bombardování razantně odmítaly.

Jak to probíhalo v redakcích tehdy při výběru témat nebo zpovídaných osob?

Měly prostor všechny názorové skupiny. I když i v té době – rok před televizní krizí – bylo třeba se o tento přístup denně prát. Už tehdy existovaly tendence dávat prostor před kamerou převážně některým lidem a názorům blízkým postojům právě prezidenta Václava Havla a jeho spojenců.

Připomněla vám současná situace nějaký minulý zážitek z médií?

Připomnělo mi to silně dobu konce socialismu. Tehdy byl několik měsíců před pádem režimu do Československé televize pozván prognostik Miloš Zeman, hovořil bez obalu a redaktoři, kteří ho pozvali, se báli, že budou vyhozeni. V současné době si majitele serverů, kterým sdružení CZ.NIC po konzultacích s vládou a tajnými službami jejich weby vypne, veřejnoprávní televize nepozve. A ani v jiných médiích nedostanou prostor. Tedy až na naše Aby bylo jasno.

Pocítíte za svoji pracovní dobu v novinách, televizi i rádiích nějakou formu cenzury?

Pokusy o cenzuru jsem zažila mnohokrát, ale nikdy jsem se jim nepoddala. Například bývalí komunističtí redaktoři po revoluci nechtěli, abych točila reportáže a srovnávala v nich otřesné podmínky dětské onkologie v Motole s luxusní nemocnicí Sanopz, která sloužila právě komunistickým funkcionářům. Nebo když Česká televize vydávala za své investigativní zjištění, že Václav Klaus zatajil před vládou dopis od Mezinárodního měnového fondu. Tato informace nebyla výsledkem investigace redaktorů České televize, ale byla podstrčena z vedení ministrem zahraničí Zielencem (*tehdy hlavní kritik Václava Klause ve vedení ODS- pozn. red.*). A takových věcí byla spousta.

Obrovskou cenzurou byla samozřejmě televizní krize, kdy si vzbouření redaktoři vysílali jen to, co uznali za vhodné. Tedy svou pravdu, nikoli vyvážené a objektivní informace pro tvorbu názorů. Nebo když jsem na Nově moderovala Sedmičku, musela jsem chodit na policii vysvětlovat, proč informuji o tom, že čeští politici jezdí na sněmy Sudetoněmeckého landsmanšaftu. Jak mi sdělili policisté, takzvaně udala mě příznivkyně KDU-ČSL.

Ohrožení bezpečnosti státu a proruské servery. To je uvedený důvod, proč došlo na popud vlády a bezpečnostních složek k zablokování různých internetových stránek poskytovatelem české domény CZ.NIC. Patří mezi ně například Protiproud.cz, Aeronet.cz, Ceskobezcenzury.cz., Prvnizpravy.cz, Exanpro.cz a mnoho dalších. Ohrožovaly bezpečnost České republiky?

Podle mého názoru neohrožovaly bezpečnost naší země. Ohrožovaly vládní a bruselský narativ.

Co podle vás znamená, že k zablokování došlo bez předchozího upozornění, označení konkrétního textu jako nezákonného, vyšetřování policie nebo zásahu soudů?

Vzhledem k tomu, že v té době nebyl vyhlášen ani válečný, ani nouzový stav, bylo podle mého názoru – nejsem právník – vypnutí svévolné a nezákonné.

Kam jsme se ve smyslu svobody projevu, respektování odlišného názoru a schopnosti diskuse posunuli za posledních pět let?

Za posledních pět let z veřejného prostoru vysublimovala pluralita názorů. Pozor: nebyla zakázána! Byla vytlačena zatím neoficiální cenzurou, která dělí lidi, názory, firmy i organizace na pohodlné a nepohodlné. A byla vytlačena s tím spojenou autocenzurou.

Jaké následky to přinese?

Zahnlivání společnosti. Společnost se daleko lépe rozvíjí ve svobodě a při pluralitním tříbení názorů. Ne jako jednosměrná stoka, kdy ti s jiným názorem utíkají do exilu nebo vnitřní emigrace.

Často zaznívá srovnání s minulým režimem, který rozhodoval, co je dovoleno číst, ale také kvůli zmíněné autocenzuře, kdy si lidé prostě dávají pozor na to, co, kdy a kde mohou říci. Dá se to srovnávat?

Ve chvíli, kdy se za názory posílá před soud nebo zavírá, pak bohužel ano.

A co to může změnit?

Toto mohou změnit pouze občané. A ti to udělají až v okamžiku, kdy jim to přestane vyhovovat.

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

ZDROJ: Parlamentní Listy / JANA BOBOŠÍKOVÁ